

การพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน The Development of Career Partnership Network System of the Juvenile Vocational Training Centres

กรรณิกา กุกุดเรือ

คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Kannika Kukudrua

Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy

Received February 10, 2020 | Revised April 30, 2020 | Accepted May 21, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวทางการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ 2) แนวทางการเตรียมความพร้อมและความต้องการคุณสมบัติด้านอาชีพของสถานประกอบการ และ 3) สร้างและพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอาชีพ สำหรับเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แบ่งกลุ่มประชากรเป้าหมาย ตามเกณฑ์ภูมิศาสตร์ และคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจงในการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสิ้น 50 คน และการสนทนากลุ่ม เจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งหมด 4 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 30 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ คือการผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย จัดทำข้อตกลงความร่วมมือกับเครือข่ายอาชีพให้เป็นรูปธรรม ออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาทักษะให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และตามความต้องการของเด็กและเยาวชน เน้นการพัฒนา Soft Skills สร้างมาตรฐานครูฝึก สร้างภาพลักษณ์ที่ดี รวมถึงเตรียมความพร้อมครอบครัวและเครือข่ายชุมชน

2. แนวทางการเตรียมความพร้อมและความต้องการคุณสมบัติด้านอาชีพ พบว่า สถานประกอบการไม่เน้นทักษะใดเป็นพิเศษ ความต้องการที่สำคัญคือ ด้านจิตใจและพฤติกรรมที่ดี ดังนั้น แนวทางในการเตรียมความพร้อม คือสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน และสร้างแนวทางการประสานความร่วมมือให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมกับเครือข่ายที่หลากหลาย

3. แนวทางการสร้างและพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอาชีพ คือ การสร้างฐานข้อมูลร่วมบูรณาการทำงานร่วมกันในรูปคณะกรรมการ เสริมแรงจูงใจ โดยการสนับสนุนเป็นรูปธรรมจากภาครัฐ เช่น การลดภาษี การออกเป็นกฎหมาย หรือการประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

อีกหนึ่งข้อค้นพบสำคัญคือ องค์ความรู้ความต้องการคุณสมบัติด้านอาชีพ และเครือข่ายสถานประกอบการที่พร้อมรองรับ จำนวน 49 แห่ง ข้อเสนอแนะการใช้ประโยชน์จากผลสำเร็จของโครงการคือ 1) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรจัดทำข้อตกลงร่วมกับภาคีเครือข่าย สร้างแนวทางที่ชัดเจนในระดับนโยบาย สร้างทำเนียบบัญชีเครือข่าย และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง 2) ศูนย์ฝึกและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สร้างมูลค่าให้เด็กและเยาวชน เน้นการพัฒนา Soft Skills และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ : ภาคีเครือข่ายอาชีพ, การพัฒนาระบบ, เด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

Abstract

The objectives of this research are to 1) study career skill development approaches, 2) explore readiness preparation approaches and workplace career qualification requirements, and 3) create and develop a career partnership network system for children and youths from Juvenile Vocational Training Centres. The samples were selected using geographic cluster sampling and purposive sampling. A total of 50 informants (in-depth interviewees) were selected from children and youths from Juvenile Vocational Training Centres, government officers, and business people. Four focus group meetings consisted of 30 government officers and business people.

The results of the study showed that:

1. The career skill development approaches consisted of encouraging policy level mobility, creating concrete Memorandum of Understanding (MOU) with career partnerships, designing and updating modern skills development courses in accordance with the needs of the businesses and also those of children and youths, emphasising soft skill development, establishing trainer standards, and creating a better reputation, including preparing family and community network readiness.

2. In terms of the career qualification requirement approach, the study found that businesses preferred better mental health and manners to vocational skills. Thus, the readiness preparation consisted of exploring labor market requirements and creating optimal cooperation among various partnership networks.

3. The creation and development of a career partnership network system consisted of establishing a joint database, working on a committee basis and enhancing motivation with government support, such as, tax reduction, enacting legislation, or honour announcement.

Another important finding was knowledge in career qualification requirements and a list of suitable 49 businesses and entrepreneurs. The recommendations from this research are as follows: 1) The Department of Juvenile Observation and Protection should establish Memorandum of Understanding (MOU) with various career partnership networks, create suitable policies, establish nationwide career partnership network partnership directories and act pragmatically 2) The Juvenile Vocational Training Centres should design and update modern skills development courses, create values in children and youths, emphasise developing soft skills, and cooperate with local government organisations.

Keywords: Career Partnership Network, System Development, Children and Youths from Juvenile Vocational Training Centres

บทนำ

ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ ทุกองค์การจำเป็นต้องเร่งรัดสร้างความเข้มแข็ง ยกระดับการบริการสาธารณะ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมบนรากฐานของกระบวนการมีส่วนร่วม แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดในการพัฒนายังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกภาคส่วน เนื่องจากมีความไม่สมดุลในระบบสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชนที่เป็นรากฐานและกำลังสำคัญ ถือเป็นกลุ่มเปราะบางที่บริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมโดยรวมยังไม่เอื้อต่อการพัฒนา มีความไม่เท่าเทียมของโอกาสในการเข้าถึงและเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยพบสถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกว่า 18,000 - 29,000 คดีในปี พ.ศ. 2559 - 2561 และการกระทำผิดซ้ำ โดยเฉพาะสถิติการกระทำผิดซ้ำ 3 ปี ที่ติดตามภายใน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 22 - 23 (Department of Juvenile Observation and Protection, 2018) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง นับเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนให้สังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องหันมาตระหนักและให้ความสำคัญในการรองรับการกลับคืนสู่สังคม ในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน (Juvenile Justice) ของประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า การคืนผู้กระทำผิดเยาวชน (Juvenile Reentry) คือการเตรียมผู้กระทำผิดและถูกลงโทษในสถานควบคุมกลับบ้าน ด้วยการสร้างความร่วมมือที่จำเป็นกับชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อทำให้มั่นใจได้ว่าความต้องการต่าง ๆ จะได้รับการตอบสนองและได้รับการดูแล การคืนผู้กระทำผิดจึงรวมการดำเนินการทั้งก่อนและหลังได้รับการปล่อยตัว เพื่อสนับสนุนความต่อเนื่องในการคืนผู้กระทำผิดสู่ชุมชน (Altschuler & Brush, 2004)

สำหรับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ได้มีการจัดเวทีสาธารณะ เสวนาเรื่อง “Culture of the Social Reintegration in Thailand” เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2561 และนำเสนอว่า การแก้ไข

ปัญหา ในการกลับคืนสังคมได้อย่างแท้จริงในเบื้องต้นคือ การทำให้ผู้ต้องขังมีความพร้อมด้านทักษะชีวิต และอาชีพ มีความพร้อมด้านจิตใจ โดยผ่านการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจให้กับทั้งภาครัฐ เอกชน และ ภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งในการเตรียมความพร้อมเพื่อคืนสู่สังคมนั้น พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัด พ้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 31 กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรม ฯ จัดทำแนวทาง ฝึกอบรม ให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และมาตรา 34 กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรม ฯ จะต้องจัด ให้มีการศึกษาสายสามัญหรือการฝึกอาชีพ และการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์ที่เหมาะสมกับ อายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ ระยะเวลาการฝึกอบรม และประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต (Thailand Institute of Justice, 2019)

ด้วยภารกิจหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรม ฯ ในการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข พ้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัย (Rehabilitation) เตรียมความพร้อมสู่สังคม และกำกับติดตามหลังปล่อยตัว เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำนั้น มีเหตุผลหลากหลายที่เป็นอุปสรรคทำให้การดำเนินงานยังไม่บรรลุผล สมฤทธิ์เท่าที่ควร เห็นได้จากข้อมูลสถิติการกระทำผิดซ้ำดังกล่าวข้างต้น และจากข้อค้นพบดังตัวอย่าง การศึกษาวิจัย การกลับคืนสังคมของเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการมีส่วนร่วมเพื่อคืนคนดีสู่สังคมระหว่างศูนย์ยุติธรรมชุมชนและเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา คือ สังคมมีทัศนคติในด้านลบต่อผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว การประสานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีงานรองรับหลังจากที่ผู้ต้องขังพ้นโทษ สื่อ ข่าวดังกล่าวที่สังคมได้รับเกี่ยวกับผู้ต้องขัง ที่พ้นโทษเป็นไปในด้านลบ ตลอดจนปัญหาที่สังคมไม่ตระหนักถึงความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการคืน คนดีสู่สังคม 2) รูปแบบที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ในเรื่องการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การรับรองความประพฤติให้กับผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทั้งในระหว่างต้องโทษ และหลังพ้นโทษ การประสานงานระหว่างเรือนจำ และศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตลอดจนการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ต้องขัง 3) การประเมินรูปแบบ การมีส่วนร่วม พบว่า รูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมระหว่างศูนย์ยุติธรรมชุมชนและ เรือนจำกลางฉะเชิงเทราในการคืนคนดีสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (Sutham et al., 2018)

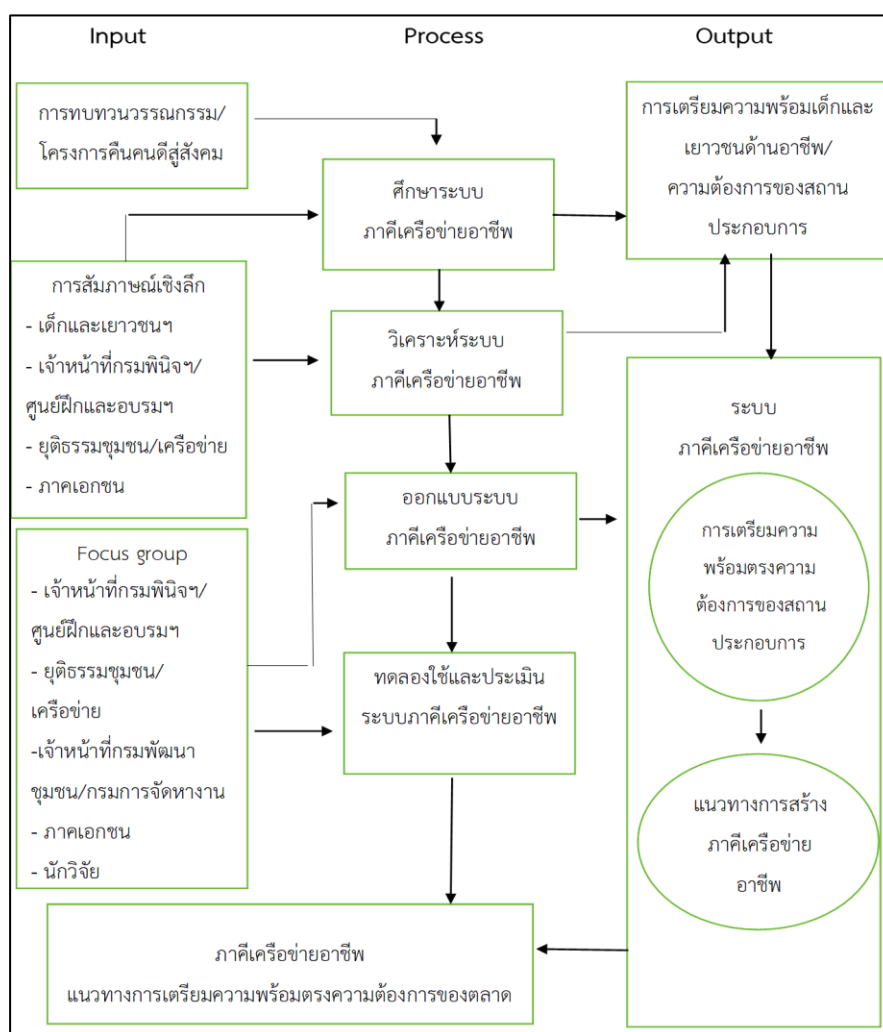
ดังนั้น การดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรม ฯ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายเป็นภาคี เครือข่ายในการรองรับ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งวิเคราะห์แนวทางการเตรียมความพร้อมและการพัฒนา ทักษะด้านอาชีพ สร้างและพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายด้านอาชีพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความพร้อมและ มีอาชีพรองรับหลังปล่อยตัว เป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ชุมชน และสังคม นอกจากนี้ ผลที่ได้จากการศึกษา คือ บัญชีเครือข่ายสถานประกอบการ ซึ่งเป็นการสร้าง โอกาสและทางเลือก ทำให้เด็กและเยาวชนกลับคืนสังคมอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ สำหรับเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมและความต้องการคุณสมบัติด้านอาชีพของสถานประกอบการ สำหรับเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
3. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอาชีพ สำหรับเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พิจารณาถึงการมีส่วนร่วมในการสร้างภาคีเครือข่ายด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะอาชีพ รวมถึงการพัฒนาระบบเครือข่ายอาชีพ ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานหลัก ทั้งในกระบวนการยุติธรรม ภาคส่วนราชการอื่น รวมถึงภาคเอกชน และชุมชน โดยมีเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

การเตรียมความพร้อมค่านิยมสังคมเป็นสิ่งที่ภาครัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญ และมอบหมายให้หลายหน่วยงานร่วมดำเนินการ ซึ่งในการดำเนินการนั้นต้องทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน อาจเกิดการไม่ยอมรับ การตีตราจากคนในสังคม ตามแนวคิดทฤษฎีติดฉลาก (Labeling Theory) ที่ว่าสังคมเป็นผู้กำหนดหรือตีตราบุคคลที่กระทำผิดในครั้งแรก และกำหนดพฤติกรรมของคน ๆ นั้น ในอนาคต และปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้กระทำผิดซ้ำ คือการที่ครอบครัวไม่มีการพูดคุย ต่างคนต่างอยู่ และหากอาศัยในชุมชนที่ไม่ยอมรับ ไม่ให้โอกาส หวาดระแวง จะทำให้โอกาสที่จะกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้น ตามแนวคิดทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) (Sinloyma et al., 2017) ดังนั้น ในการเตรียมความพร้อมจะสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของเครือข่ายสังคมที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงศึกษาการเตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ สร้างและพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายจากการประสานร่วมมือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีอาชีพมีรายได้ สามารถดำรงชีวิตในสังคม ไม่กระทำผิดซ้ำ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอาชีพ คณะผู้วิจัยแบ่งกลุ่มประชากรเป้าหมาย (Cluster Sampling) ตามเกณฑ์ภูมิศาสตร์ ได้ตัวอย่างทั้งหมด 7 ศูนย์ฝึกและอบรม ฯ ประกอบด้วย ศูนย์ฝึกและอบรม ฯ เขต 9 จังหวัดสงขลา เขต 4 จังหวัดขอนแก่น เขต 2 จังหวัดราชบุรี เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ บ้านปราณี บ้านอุเบกขา และบ้านบึง คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม ฯ 2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรม ฯ เจ้าหน้าที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชน เจ้าหน้าที่กรมพินิจ ฯ เจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน และอุตสาหกรรมจังหวัด และ 3) ภาคเอกชน ประกอบด้วย สภาอุตสาหกรรม และตัวแทนสถานประกอบการ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวนทั้งสิ้น 50 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัย จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) โดยใช้เทคนิคการพัฒนาระบบ คือ 1) ศึกษาระบบ (System Investigation) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ ความต้องการคุณสมบัติด้านอาชีพของสถานประกอบการ และแนวทางการสร้างเครือข่ายอาชีพ 2) วิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ 3) ออกแบบระบบ (System Design) โดยลงข้อสรุปและออกแบบข้อค้นพบ และ 4) ประเมินระบบ (System Evaluation) โดยการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินและสรุปผลข้อค้นพบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จำนวน 5 ชุด วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการตีความ (Interpretation) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การตอบคำถาม และการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) และโครงการวิจัย

ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะนิติวิทยาศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ 3 แนวทาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ

หน่วยงานภาครัฐ และสถานประกอบการ เสนอแนะว่า ไม่เน้นทักษะด้านอาชีพใดเป็นพิเศษ เพียงต้องการความรู้พื้นฐานในสายงาน สิ่งสำคัญคือ จิตพิสัยและพฤติกรรมที่ดี ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่พร้อมให้โอกาส รวมถึงการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ แนวทางการพัฒนามีดังนี้

1.1 ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย จัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน โดยให้ความหลากหลายของเครือข่ายอาชีพ สร้างแผนดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และความเชื่อมโยงของเครือข่าย จัดทำโครงการ และกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง กำหนดแนวทางและผู้ประสานรับผิดชอบให้ชัดเจน รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ให้ปรากฏแก่สาธารณะ โดยการประชาสัมพันธ์ สร้างการยอมรับ และลดขั้นตอนในการออกฝึกงาน

1.2 ออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และฝึกทักษะตามความถนัดและความต้องการของเด็กและเยาวชน มีกระบวนการจำแนกเข้าสู่หน่วยฝึก โดยการประเมินจากสหวิชาชีพ ร่วมกับผู้ปกครอง เน้นการพัฒนา Soft Skills สร้างจิตพิสัยและพฤติกรรมที่ดี ยกระดับความคิด จิตใจ และพฤติกรรม สอดแทรกการเรียนรู้ นิสัยอุตสาหกรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่น รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพและความต้องการประสบความสำเร็จ โดยการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรภายนอกมาบรรยาย ช่วยฝึกฝน หรือแนะแนวอาชีพ พร้อมกับสร้างมาตรฐานครูฝึกให้มีสมรรถนะ ความพร้อม และมีความจริงใจในหน้าที่

1.3 เตรียมความพร้อมครอบครัวและเครือข่ายชุมชน สร้างความเข้าใจให้สังคมเปิดโอกาส ลดการตีตรา ประสานความร่วมมือศูนย์ยุติธรรมชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ รวมถึงใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เป็นเครื่องมือช่วยกำกับติดตาม ให้สิทธิประโยชน์ ใจใส่สถานประกอบการให้ได้ประโยชน์ร่วม เช่น สิทธิยกเว้นด้านภาษี เป็นต้น

2. แนวทางการเตรียมความพร้อมตามความต้องการคุณสมบัติด้านอาชีพของสถานประกอบการ

สถานประกอบการมีทั้งพร้อมให้โอกาสและปฏิเสธ เนื่องจากไม่มีนโยบายรองรับและวัฒนธรรมองค์กร แนวทางการเตรียมความพร้อม มีดังนี้

2.1 สำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน จัดทำแผนปฏิบัติการ สร้างระบบคัดกรองที่มีประสิทธิภาพ และให้สถานประกอบการเข้ามาคัดกรองได้โดยตรง มีการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดแบ่งกลุ่ม เพื่อดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพได้ตรงความต้องการ รวมทั้งกำหนดแนวทาง

พัฒนาครูฝึก และสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ครูฝึก IRC (Individual Routing Counsellor; ผู้ให้การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเฉพาะรายแบบต่อเนื่อง)

2.2 เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน เลือกฝึกทักษะตามความต้องการและความถนัด ร่วมกับ สหวิชาชีพร่วมพิจารณา จัดกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาด้านจิตใจ เน้นทักษะที่เป็น Soft Skills สร้างพหุติณียที่ดี บุคลิกภาพที่เหมาะสม และออกใบรับรองยืนยันความประพฤติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และไว้วางใจ รวมทั้งต่อยอดให้ความรู้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และจัดทำงบประมาณสนับสนุน

2.3 สร้างการมีส่วนร่วม ให้ผู้ปกครองร่วมวางแผนตั้งแต่แรกเริ่ม สร้างการยอมรับ ทำความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน สังคม และสถานประกอบการ เพื่อสร้างโอกาส สร้างแนวทางหรือ โมเดลการประสานความร่วมมือให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมกับเครือข่ายที่หลากหลาย เช่น ผู้พิพากษาสมทบ หรือองค์กรอื่น เพื่อสร้างโอกาสฝึกอาชีพและการกำกับติดตาม สร้างระบบการส่งต่อข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการเป็นรูปธรรมในการบำบัดยาเสพติด มีการนิเทศ และติดตามพฤติกรรม ในระหว่างการฝึกงานหรือหลังการฝึกงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

3. การพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอาชีพ

ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการสร้างเครือข่ายอาชีพคือ การประสานงานกับองค์กร สมาคมธุรกิจ เพื่อร่วมสร้างโมเดลด้านอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 จัดทำเป็นนโยบาย สร้างข้อตกลงร่วม (MOU) ระหว่างศูนย์ฝึกและอบรม ฯ กับ สถานประกอบการและเครือข่ายอาชีพ สร้างแนวทางปฏิบัติของเครือข่ายให้เป็นรูปธรรม รวมถึง การแสวงหาแนวทางในการเพิ่มเครือข่ายอาชีพที่เข้มแข็งสอดคล้องกับตลาดแรงงานในแต่ละพื้นที่ โดยให้หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยส่งเสริม วางแผนอาชีพ หรือเป็นเจ้าภาพการดำเนินงานเครือข่าย สร้างระบบการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล องค์กร มีขั้นตอนปฏิบัติชัดเจน บูรณาการ ทำงานร่วมกัน ควบคู่กับลักษณะสัมพันธ์ภาพส่วนตัวที่ใช้ในปัจจุบัน ประสานงานอย่างเป็นระบบและ เป็นทางการผ่านคณะกรรมการร่วม หรือมูลนิธิที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานประกอบการ เพื่อต่อการดำเนินงานของเครือข่าย

3.2 สร้างช่องทางสื่อสารเครือข่ายออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก หรือกลุ่มไลน์ สำหรับติดต่อ ประชาสัมพันธ์และส่งข้อมูลผ่านทางสื่อออนไลน์ รวมไปถึงการฝากประวัติไว้บนเครือข่ายออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงข้อมูล ควบคู่กับเปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้ามาคัดเลือกได้โดยตรง ร่วมกับการคัดกรอง ของเจ้าหน้าที่ หรือจัดทำเป็นโครงการ เช่นเดียวกับ CSR (Corporate Social Responsibility; ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร) รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดหางาน

3.3 สร้างฐานข้อมูลร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยง ทั่วประเทศอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงชุมชน ผู้ปกครองหรือครอบครัว เพื่อช่วยเหลือ ติดตาม ประสานงาน ส่งต่องานว่างหลังได้รับการปล่อยตัว จัดทำทำเนียบบัญชีเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงและส่งต่อข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมสถานประกอบการที่พร้อมรองรับในเบื้องต้นได้ทั้งหมด 49 แห่ง

3.4 สร้างแนวทางการติดตามและช่วยเหลือหลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นแรงจูงใจและผลักดันให้สามารถอยู่ร่วมในสังคม มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบ และอยู่ในสถานประกอบการได้ระยะยาว สร้างมูลค่าให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพที่ทุกฝ่ายจับต้องได้และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน โดยแสวงหาความร่วมมือจากองค์กร ภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา ในการสนับสนุนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ด้านอาชีพ และผู้ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเพิ่มทักษะ สร้างแรงบันดาลใจ และความต้องการประสบความสำเร็จ

3.5 สร้างฐานความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน เพื่อความร่วมมือในการสร้างภูมิคุ้มกัน และการเปิดใจรับ เฝาระวังและเพิ่มความถี่ในการติดตาม เสริมแรงจูงใจในการร่วมเป็นเครือข่าย โดยการสนับสนุนเป็นรูปธรรมจากภาครัฐ เช่น การลดภาษี การออกเป็นกฎหมายเช่นเดียวกับข้อกำหนด การให้รับบุคคลพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการ หรือการประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานภาครัฐ และสถานประกอบการ ต้องการให้พัฒนาทักษะด้าน Soft Skills สร้างจิตพิสัยและพฤติกรรมที่ดี ซึ่ง Dixon et al. (2010) กล่าวว่า Soft Skills คือการผสมรวมของทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและด้านสังคม Inta (2019) ให้ความหมายว่า Soft Skills คือทักษะของบุคคลที่บ่งบอกถึงบุคลิกภาพ คุณลักษณะนิสัย ทักษะคนดี และพฤติกรรม ที่อยู่ภายในบุคคลและทักษะระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่ยากต่อการระบุและไม่สามารถวัดในเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการทำงานเป็นทีม 3) ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา 4) ทักษะภาวะผู้นำ 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 6) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว 7) จริยธรรมในการทำงานและความเป็นมืออาชีพ 8) ความเป็นผู้ประกอบการ และ 9) การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยทักษะเหล่านี้จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข มีไหวพริบและทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ส่งผลให้ทำงานสำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมพินิจ ฯ ที่ได้ออกแบบกิจกรรมเพื่อปลูกฝัง “นิสัยอุตสาหกรรม” ที่เป็นคุณลักษณะนิสัยเพื่อประกอบอาชีพและพฤติกรรมการทำงาน (Industrious Behaviours and Characteristics) โดยทักษะเหล่านี้จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข มีไหวพริบและทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ส่งผลให้ทำงานสำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการขับเคลื่อนนโยบายลงสู่การปฏิบัติในทุกพื้นที่จึงเป็นสิ่งท้าทายเร่งด่วน

ประเด็นที่ 2 แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ จากข้อค้นพบ พบว่า หัวใจสำคัญคือการสร้างการมีส่วนร่วมและการยอมรับ ของชุมชน สังคม และสถานประกอบการ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญในทุกหน่วยงานยินดีให้ความร่วมมือ ดังนั้นเจ้าภาพสำคัญคือศูนย์ฝึกและอบรม ฯ ต้องสร้างการมีส่วนร่วมหรือสร้างความร่วมมือร่วมใจจากพื้นฐานความตั้งใจคนดีสู่สังคมของหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าว ทั้งนี้

ต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อความยั่งยืนต่อเนื่อง ตามทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ที่ว่าในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมของบุคคลโดยทั่วไปนั้นย่อมมีเหตุจูงใจ สิ่งจูงใจให้บุคคลเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปแบบของค่าตอบแทน เกียรติยศชื่อเสียงทางสังคม การได้รับการยกย่อง ความภาคภูมิใจ (Maslow, 1954) ดังนั้น จึงเป็นข้อคิดให้กรมพินิจ ฯ และศูนย์ฝึกและอบรม ฯ ต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับความต้องการของสมาชิกเครือข่าย และสร้างแรงจูงใจ เพื่อสร้างและบริหารจัดการเครือข่ายให้ยั่งยืนด้วย

ประเด็นที่ 3 การพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอาชีพ ข้อค้นพบสำคัญคือ การเสนอให้ขับเคลื่อนในระดับนโยบาย สร้างข้อตกลงร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง กำหนดเจ้าภาพการดำเนินงาน บูรณาการการทำงานร่วมกัน สร้างฐานข้อมูลร่วม ให้เกิดความเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศอย่างเป็นรูปธรรม สร้างช่องทางสื่อสารเครือข่ายออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร โดย Sangsuwan (2017) กล่าวว่า การพัฒนาภาคีเครือข่ายให้สามารถดำเนินงานได้ มีโครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายที่สำคัญคือมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกเครือข่าย มีการจัดระบบการสื่อสาร (Communication System) จัดระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการฐานข้อมูล ดังนั้น จากข้อค้นพบให้มีการสร้างฐานข้อมูลร่วม จึงเป็นแนวทางนำเสนอให้ผู้บริหารต่อยอดพัฒนาระบบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1.1.1 จัดทำข้อตกลงความร่วมมือกับเครือข่าย ทั้งในส่วนขององค์กรอื่นในภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ กำหนดแนวทางและ ผู้ประสาน สร้างระบบการส่งต่อ นิเทศ กำกับพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง สร้างมาตรการจูงใจ ออกกฎหมาย ให้สิทธิประโยชน์

1.1.2 สร้างระบบฐานข้อมูล เชื่อมโยงภาคีเครือข่ายด้านอาชีพ รวมถึงชุมชน ผู้ปกครอง หรือครอบครัว เพื่อง่ายต่อการติดต่อสื่อสาร การกำกับติดตาม การประชาสัมพันธ์ ช่องทางการหางาน และอื่น ๆ

1.1.3 ออกแบบหลักสูตร และพัฒนาครูฝึกตามความต้องการของตลาดแรงงาน นำร่อง โครงการพัฒนาอาชีพร่วมกับภาคเอกชน สร้างแนวทางที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาเป็นโมเดลขยายผลต่อไป ประสานการส่งต่อเข้าฝึกงานกับเครือข่าย รวมทั้งให้ความสำคัญกับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟู ในรูปแบบของสหวิชาชีพ เน้นการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม สร้างแนวทางหรือขั้นตอน การปฏิบัติเกี่ยวกับความร่วมมือด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับการฝึกอาชีพ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้เป็น ที่ต้องการของตลาดแรงงาน

1.2 ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

1.2.1 ให้ความสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ให้ปรากฏแก่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง โดยการประชาสัมพันธ์ สร้างการยอมรับจากสังคมภายนอก และลดขั้นตอนในการออกฝึกงาน ควบคู่กับการให้ความสำคัญในการนำนโยบายและโปรแกรมการพัฒนาทักษะด้านอาชีพของกรมพินิจฯ สู่การปฏิบัติจริงจั้ง รวมถึงแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการที่หลากหลาย ครอบคลุมการเติบโตก้าวหน้าของตลาดแรงงาน และสร้างแนวทางการประสานงานอย่างเป็นทางการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถดำเนินการและทำหน้าที่ทดแทนกันได้

1.2.2 สร้างฐานความเข้มแข็งของครอบครัว โดยสร้างแนวทางการประสานร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อความร่วมมือในการสร้างภูมิคุ้มกัน การเปิดใจ และพร้อมรองรับ

1.2.3 สร้างระบบคัดกรอง วิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด และวางแผนการพัฒนาร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ครอบครัว และสถานประกอบการ เพื่อฝึกทักษะด้านอาชีพตรงตามความต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

2.1 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.1.1 ขับเคลื่อนแผนงานพัฒนาทักษะด้านอาชีพ การพัฒนานิสัยอุตสาหกรรม และกิจกรรมการพัฒนาในโปรแกรมต่าง ๆ โดยเน้นทักษะที่เป็น Soft Skills ลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการพัฒนามาตรฐานครูฝึก ให้มีความพร้อมและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีการทดสอบวัดคุณภาพและความรู้ ความชำนาญในการสอนเป็นระยะ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับสู่การปรับปรุงพัฒนา

2.1.2 จัดทำฐานข้อมูลทำเนียบบัญชีเครือข่ายด้านอาชีพ เชื่อมโยงให้กับศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั่วประเทศ สามารถเข้าถึงข้อมูลและสามารถประสานส่งต่อการเข้าทำงาน

2.2 ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

2.2.1 เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเลือกฝึกทักษะตามความต้องการและความถนัด เปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้ามาคัดเลือกได้โดยตรงร่วมกับเจ้าหน้าที่ ให้การรับรองและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับเครือข่ายชุมชน สร้างจุดแข็ง และสื่อสารสร้างจุดขายเพื่อสร้างโอกาสและทางเลือก

2.2.2 บริหารงานแบบมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับความร่วมมือทั้งจากภายในและภายนอก เปิดให้เครือข่ายเข้ามาเยี่ยมชม ฝึกและอบรม สร้างและ Update ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ในช่องทางสื่อสารเครือข่ายออนไลน์ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และ

ส่งผ่านข้อมูล รวมถึงการฝากประวัติไว้บนเครือข่ายออนไลน์ ที่เครือข่ายอาชีพสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้

2.3 หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานประกอบการ ครัวเรือนนโยบายและแนวทางการประสานที่ชัดเจนรองรับเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรม ฯ เช่นเดียวกับโครงการ Corporate Social Responsibility (CSR)

เอกสารอ้างอิง

- Altschuler D.M., and Brush R. (2004). Adolescent and Teenager Offenders and Confronting The Challenges and Opportunities of Reentry. **Youth Violence and Juvenile Justice**, 2(1), 72-87.
- Department of Juvenile Observation and Protection (2018). **Department of Juvenile Observation and Protection Policy Fiscal Year 2019 - 2020**. Retrieve. January 22, 2019. from <http://www.djop.go.th/Djop/images/P-2562%20.pdf>. (In Thai).
- Dixon, J., Belnap, C., Albrecht, C., and Lee, K. (2010). The Importance of Soft Skills. **Corporate Finance Review**, 14(6), 35-38.
- Inta, M. (2019). Soft Skills: The Essential Skills to be Professionalism of the Modern Teachers. **Journal of Education**, 20(1). 153–167.
- Maslow, A. H. (1954). **Motivative and Personality**. New York: Harper and Row.
- Sangsuwan, T. (2017). **The Role of Network in Community Energy Management: A Case Study of Singburi Renewable Energy Group**. Master of Science Thesis, The National Institute of Development Administration, Bangkok. (In Thai).
- Sinloyma, P. et al. (2017) **The Paradigm Shift of Thai Juvenile Recidivists to Reconstruct Value of Life Before Reintegration**. The Thailand Research Fund. (In Thai).
- Sutham, Y. et al. (2018). A Model of Participation between Community Justice Centres and Chachoengsao Central Prison That Aiming to Return the Good Citizens Back to Their Communities. **ARU Research Journal**, 5(1). 25-32.
- Thailand Institute of Justice. (2019). **Culture of Social Reintegration in Thailand**. Retrieved January 5, 2019. from <https://Thaipublica.Org/2018/08/Tij-Forum-Social-Reintegration>. (In Thai).

ผู้เขียน

คำนำหนา ชื่อ-สกุล

หน่วยงาน/สังกัด

ที่อยู่ของหน่วยงาน/สังกัด

E-mail:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร.กรรณิกา กุกุดเรือ

คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน

จังหวัดนครปฐม 73110

ohkanka@gmail.com